

Królewski Dzwon Zygmunt

katedra-wawelska.pl/katedra-wawelska/dzwony-i-wieze-katedralne/krolewski-dzwon-zygmunt

Ten spiżowy kolos został odlany w Krakowie w 1520 roku przez ludwisarza z Norymbergi – Hansa Behema i zawieszony na specjalnie do tego celu nadbudowanej starej wieży obronnej Zamku Królewskiego na Wzgórzu Wawelskim. Pierwszy raz dźwięk Dzwonu Zygmunt krakowianie usłyszeli 13 lipca 1521. Fundatorem dzwonu był król Zygmunt I Stary, w zamyśle którego „nie tylko Bogu Najwyższemu, ale także na chwałę domu Jagiellonów i Królestwa Polskiego miał dzwonić”. W czasach niewoli urósł do rangi jednego z najważniejszych symboli narodowych.

Początkowo dzwon określano mianem *magna campana regia* (wielki dzwon królewski), gdyż był dedykowany wielu świętym – patronom króla fundatora. Później zaczęto go nazywać *Zygmuntem*, a więc imieniem głównego świętego patrona króla, albo *dzwonem Zygmunta*, mając na myśli fundatora, czyli króla Zygmunta I Starego.

Odtwarzacz video

[Pobierz plik](#)

W górnej części kielicha widnieje łacińska inskrypcja:

*DEO OPT[IMO] MAX[IMO] AC VIRGINI DEIPARAE SANCTISQVE PATRONIS SVIS
DIVVS SIGISMVNDVS POLONIAE REX|CAMPANAM HANC DIGNAM ANIMI
OPERVMQVE AC GESTORVM SVORVM MAGNITVDINE FIERI FECIT ANNO SALVTIS
a poniżej data MDXX.*

Plakieta ze św. Stanisławem – fragment Dzwonu Zygmunt

Plakieta ze św. Zygmuntem – fragment Dzwonu Zygmunt

Inskrypcję tą można tłumaczyć na język polski następująco:

*BOGU NAJLEPSZEMU, NAJWIĘKSZEMU I DZIEWICY BOGARODZICY, ŚWIĘTYM
PATRONOM SWOIM, ZNAKOMITY ZYGMUNT KRÓL POLSKI TEN DZWON GODNY
WIELKOŚCI UMYSŁU I CZYNÓW SWOICH KAZAŁ WYKONAĆ ROKU ZBAWIENIA 1520.*

Poniżej napisu znajdują się dwie plakiety. Z jednej strony jest to wyobrażenie św. Stanisława, z drugiej św. Zygmunta – króla Burgundii, w pełnej zbroi oraz płaszczu z insygniami władzy monarszej. Po obu stronach plaket znajdują się godła państwowe Rzeczypospolitej Obojga Narodów, orzeł w koronie i litewska pogoń. Poniżej znajduje się imię i nazwisko Behema w języku łacińskim i niemieckim oraz jego gmerk (znak) i rok wykonania dzwonu.

Gmerk Hansa Behema

Wewnątrz kielicha, na żelaznym uchwycie, wisi piękne renesansowe serce z tradycyjnym gotyckim wystrojem (kanelura) zawieszone na pasie z wołowej skóry, który to pas w najgrubszym miejscu składa się z dwunastu warstw. Serce składa się z ucha, trzonu oraz kuli, która bezpośrednio uderza w krzyżę tj. najgrubsze miejsce kielicha dzwonu.

Na końcu znajduje się ogon, który stanowi swoisty napęd serca i nadaje mu odpowiednią prędkość. Serce Zygmunta, jak smyczek w skrzypcach, wzbudza dźwięk tego wspaniałego instrumentu zwanego idiofonem. Wspaniały dźwięk Zygmunta jest współbrzmieniem wielu tonów składowych (harmonicznych), z których najniższy (oktawa dolna) to „Fis” w oktawie wielkiej. Ton uderzeniowy Zygmunta (strike note, Schlagton) to „g” w oktawie małej.

Można śmiało powiedzieć, że Zygmunt jest królem polskich dzwonów i władcą polskich serc. Jest instrumentem, który nieprzerwanie od pół tysiąca lat wygrywa znaki czasu ściśle związane z historią nie tylko naszego Narodu, ale także Europy. To przecież w chwili jego narodzin Rzeczpospolita Jagiellonów odgrywała główną rolę w polityce krajów leżących w sercu naszego kontynentu a wpływ jej sięgał po jego krańce. Później, w trudnych czasach niewoli, kiedy zaborcy postarali się nie tylko o wymazanie nazwy Polski z mapy Europy, ale także świadomie zniszczyli nasze regalia, Dzwon Zygmunt stał się jednym z naszych narodowych symboli.

DANE TECHNICZNE DZWONU ZYGMUNTA

Wymiary:

A. Średnica klosza – 242 cm

B. Wysokość klosza z koroną – 241 cm

C. Całkowita wysokość dzwonu- 460 cm

D.Rozpiętość jarzma dębowego – 308 cm

E.Długość serca – 220 cm

Ciężary:

klosz z brązu – 9.650 kg

dębowe jarzmo z okuciami – 2.160 kg

serce z pasem – 365 kg

pozostałe elementy – 425kg

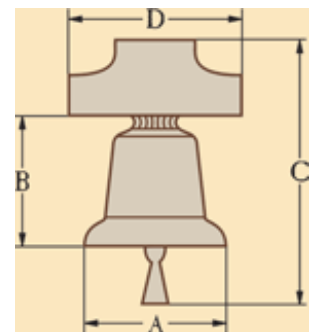
całkowity ciężar dzwonu -12.600 kg

Informacje użytkowe:

napęd – 12 dzwonników

ton uderzeniowy – g (sol)

zasięg słyszalności – 30 kilometrów

Dzwon Zygmunt

STARE SERCE DZWONU "ZYGMENT"

Stare serce Dzwonu Zygmunt

Oryginalne, pierwsze serce dzwonu wykuto z żelaza. Ma 218,5 cm długości, a waży 323 kg. Pierwszy raz uderzyło w kłosz Zygmunta 13 lipca 1521 roku na uroczystość św. Małgorzaty. Służyło 479 lat wykonując w tym czasie około 12 milionów uderzeń. W XIX wieku trzykrotnie pękało i było naprawiane. Ostatni raz biło w kłosz Zygmunta w Boże Narodzenie 2000 roku i wtedy też stwierdzono jego czwarte pęknięcie. Uszkodzone serce zostało zastąpione nowym, które bije od 14 kwietnia 2001 roku.